

Budapest

József-körút 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kírtás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Bartha Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fabián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszereplő, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálbiztosítási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálbiztosítási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kírtás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 44. számában kimutatott segélyösszeg 40.000 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 44. számában kimutatott segélyösszeg 16.676 korona 66 fillér.

A lélek betegségei.

Az ember testi teher emelésénél és általában az anyagi foglalkozásnál mindig vizsgálgatja: ha vajjon ereje megfelelő arányban áll-e a teher súlyának arányával, míg ellenben lelki erejét vajmi sokszor feledi mérlegbe vetni!

De a lelki tehetségnek nemcsak megerőltetése hat kártékonyan életünkre, hanem a nem idejében való gondolkodás is igen ártalmas, a mennyiben kóros érzelmeket szül, melyek könnyen megrögzött, makacs természetűekké válhatnak. A nem idejében való gondolkodás alatt ama helytelen cselekvés értendő, midőn az ember evés vagy járkálás közben fejét komoly dolgokon töri, midőn ezt valamely határozott gondolattal erősen és folytonosan foglalkoztatja. Akár tanulásban (könyvolvasásban), akár gondolkodásban álljon a cselekmény, a dolog lényegén keveset változtat. Mivel a fej és a gyomor egyszerre két munkával terhelhetik, mi sem természetesebb, mint hogy ez által hypochondria s gyakori szédülés származik. Kóros érzelmek állanak elő nemkülönben, ha valaki hosszabb ideig társaság nélkül, melyhez szokva volt, étkezik, és egyszermind könyvolvasással vagy épen gondolkodással foglalkozik, minthogy az életerő a fej munkája által a gyomortól, melyet terhelünk, elvezettetik; valamint akkor is, ha a gondolkodás a lábak kimerítő munkájával (pl. gyaloglással van összekötve. Akárki is tapasztalhatja, hogy a megerőltető gondolkodás járás alkalmával gyorsan elfáradni, testünk egész súlyával a föld felé huz.

Hogy a mozgás a szellemi munkával foglalkozóra nézve megújító lehessen, föltétlenül szükséges, hogy járása közben magát a képzelő-tehetség szabad játékanak teljesen átengedje. Ez annál inkább szükséges, mivel a szabadban való sétálásnak épen az a célja, hogy a tárgyak sokfélesége és változatossága által a figyelmet minden egyestől elvonja. Ha az nem történik: a gondolkozó embernek a testi mozgásból igen kevés haszna van.

Kóros érzelmeket támaszt az éjszakázás is, ha az alvás ideje, mely az elvesztett erők visszaszerzésére volna fordítandó, munkálkodásra, vagy épen tivornyázásra használtatik; ha a lélekerő mesterséges eszközökkel (bor, kávé stb) tartatik erőszakosan működésben, és a mellett olyan tárgyakkal van elfoglalva, melyeket az ember nem előszeretettel üz. Mert ismételtén meg kell jegyeznünk, minél nagyobb előszeretettel, kedv köt valakit

foglalkozása tárgyához, annál kevésbé lehet az ártalmas.

Kóros érzelmek csirája fejlődik ki a gyermekben, ha azt idejekorán fejtörő munkára szorítják, minek szomorú következményeit példák igazolják. A hetedik esztendő betöltése előtt bármilyen fejmunka természetellenes, ép azért meg nem engedhető; de sőt a későbbi években sem szabad a gyermek zsöngé elméjét tulterhelni és szorongatni. Mert összehasonlítva a gyermek és a teljesen kifejlődött egyén összetapadó-erőit, nyilvánvaló, hogy amannál a természeti összetapadó- vagy rugó-erő sokkal csekélyebb, lazább, tehát a test alkatrészeinek összeköttetése, összetartása tágabb és gyöngébb (mit az izgató ételek és italok még inkább gyöngitenek), a vérforgás sebesebb, miáltal gyorsabb emésztődést szenvednek, mint a felnőttnél. Innen van, hogy a gyermekeknek többször és aránylag többet kell enniök és aludniök, hogy az elvesztett erőket visszanyerjék.

Az emberéletet aláásó veszélyes méreg a képzelődés is. A testinek a lelkire való befolyását eltagadni nem lehet ugyan, de másfelől az is tagadhatatlan, hogy a szellemnek lelki hatalma sokkal nagyobb a test fölött. Senki sincs, ki a képzelődés erejét, hatalmát ne ismerné. Míg a képzelem felmagasztalja az embert, addig a képzelődés, mely rögeszmévé nőtte ki magát, mely meggyőző okokat nem ismer: elragadja, eltemeti.

Mindnyájan tudjuk, hogy vannak képzelt betegségek, és hogy sok ember semmi másban nem szenved, mint kóros képzeletben. Midőn az ember magát kóros érzelmeinek minden határozott tárgy nélkül, bátortalanul, hogy úgy mondjuk esztelenül átengedi, tehát a nélkül, hogy igyekeznék az értelem által a fölött uralkodni, akkor áll elő a szeszély- vagy rásztkór, melynek több fokozata van, az agy szörnyszülőtteinek minősége szerint.

Bizonyos neme ez az örütségnek, melynek ugyan alapja lehet valamely kórananyag, de a melyet nem lehet közvetlenül érezni és annak helyét kimutatni, hanem azt csak mint bekövetkező bajt, a beteg képzelő-ereje tükrözi elő. Az ily betegségben szenvedő hasztalan folyamodik orvosi segélyhez, mivel számára orvosság nincs, s betegségéből nem más valaki, hanem egyedül önmaga, gondolatjátékanak a rendes útra való tereltetése szabadithatná meg.

Sokszor nevetni lehetne az ily betegségben szenvedőkön, ha állapotuk nem volna oly igen szomorú. Vannak, kik tökéletesen egyenes orruk mellett azt képzelik magukban, és másokkal is el akarják hitetni, hogy sarlóalaku görbe orruk van.

Beszélhetsz azután nekik, állithatod őket tükör elé reggeltől napestig, hogy állításuk ellenkezőjéről meggyőzd, mind hiába! képzelődésökben csökönnyösen megmaradnak. Mások meg, távol a betegség legkisebb látszatától, örökké azt hajtják, hogy a legnagyobb mérvű vízkórban szenvednek. Sőt olyanok sem ritkák, kiknek figyelmét elegendő valamely betegségre csak irányozni, hogy az a baj náluk is azonnal fölgerjesztessék. Volt egy asszonyság, ki előtt ha főfájásról beszéltek, azt abban a nyomban megkapta, — ha a görcs szót találta valaki a száján kiszalasztani, azonnal görcsös vonaglásba esett; ha csuklást hallott, az legott nála is jelentkezett.

Egy külföldi orvosi egyetem előadásait többi közt egy fiatal ember hallgatta, ki valahányszor az előadásain jelenvolt, mindig azt képzelé, hogy az a betegség, amelyről épen szó volt, őt is környékezi. Sehogy sem lehetett vele megértetni, hogy nincs semmi baja, hogy itt csak egyszerűen előadatik a betegség; — sem arra nem lehetett rábirni, hogy az orvosi pályát hagyja el, mert az nem neki való. Végre teljesen erőt vett rajta képzelt betegsége, s a sorvadás nemsokára sirba is vivé. Arra is van elég eset, hogy valaki azt képzele magáról, hogy meghalt. Így egy ifju, akinek ez a rögeszméje volt, halálra éhezettette volna magát, ha vele egy barátja, ki magát szintén holtnak tetteté, el nem hiteti, hogy a másvilágon szintén szokásban van naponként jönlakni.

Az emberi életre kártékonyan ható szellemi kórok sorába tartoznak a szenvedélyek és indulatok is, melyeknek székhelye a szív, s melyeket az irigység, gyűlölet, bosszú, félelem, ijedség, aggodalom, buskmorság, bánat, kétségbeesés stb. nevek alatt ismerünk.

Ez indulatok mindegyikének részletes tárgyalásába nem bocsátkozhatván, legyen elég e helyütt magára a félelemre szoritkozunk.

A félelem rendszerint elhibázott, észszerűtlen nevelés következménye. A gyermekben ördögök, kísértetek- s több efféle valóságban nem létező szörnyűségekkel telt ostoba dajkamesék által ébresztetik föl a félelem leginkább, mely sokszor maradandó gyökeret ver a képzelődésre különben is fogékony gyermek lelkületében annyira, hogy az még a férfikorban is kíséri. Sőt fájdalom! vannak anyák (s pedig nagy számmal) kik maguk sem irtóznak siró gyermekeiket ördögök és más rémek emlegetésével hallgatásra birni akarni, nem gondolva meg, mily messze kiható következményei lehetnek az ily helytelen eljárásnak. A rémek emlegetésének hallatára a siró gyermek talán föl hagy a sirással, s a czél el van érve, hanem ily módon eszközölt nyugalmit az anya igen drágán vásárolta meg.

Szülőnek, ki nemes hivatása tudatával bir, avagy kinek a nevelés fontos elveiről csak némi felületes fogalma van: soha semmi körülmény között nem szabad a félelmet gerjesztetni, a gyávaságot fokozni, ami a gyermekben kisebb-nagyobb mértékben különben is megvan. Sőt ellenkezőleg, szoros kötelessége azt eltávoztatni, felvilágosító magyarázat által tényleg oda működni, hogy meggyőzze a gyermeket a félelem tárgyának képtelen volta felől. A zsenge gyermekszívbe idejekorán bele kell csepegtetni a nemes bátorságot, mely az embert fölmagasztalja, az emberi természetén felül emeli, s mely egyedül teszi a férfit képessé, hogy az élet ezerféle

viszontagságaival, veszélyeivel erős lélekkel megküzdjön.

Igen, mert a félelem elragadja az erőt, a biztosan kormányzó észet, az itélettételt, a szándékot, szóval az elmének mindmegannyi jeles tulajdonait, melyekre különösen a veszély és megpróbáltatás idején van nagy szükség. A félelem, mint minden szenvedély, rossz anácsadó. A kiből a félelem megvan, annak egész élete rettegés, és mert rajta nem tud uralkodni, mert gyáva: cselekvéseinek ura lenni soha nem képes. Hosszu utra az ilyen ne induljon, hol talán veszélylyel is meg kell küzdenie, mivel ilyenkor higgadt ész, erős lélekjelenlét és gyors elhatározás kívántatik, mely tulajdonokkal a félenk ember egyáltalában nem rendelkezik. S nem látunk-e gyakran ijedtség és más indulatrohamok, tehát szellemi befolyás által, ha az nagy mértékben nyilvánul — nyavalyatörést, hűdést, ájulást, vérfolyást és számos más betegséget, sőt halált is támadni?

Könnnyü megítélni, mily ártalmas befolyást gyakorol a félelem az egész testi szervezetre s ez által az élet tartósságára, ha tudjuk, hogy a félelem (mely nem egyéb görcsnél) a testben minden kis edényt összeszorít, a vért a belső edényekbe kergeti, mi által a szív kitömetik és nem mozoghat, tehát a vérforgás nagy munkája valamint az emésztés is megzavartatik. A honnan látnivaló, hogy a félelem (magas fokban az ijedtség) ugyanazokat a körjelenségeket eredményezi, miket a természeti méreg.

De semminemü félelem nem teszi az embert oly szerencsétlenné, mint a haláltól való félelem.

Félni attól, aminek elkerülhetésére nincs út, ami előbb vagy utóbb, de mindenesetre bekövetkezik, ami ellen csak egy pillanatig sem lehetünk teljes biztosságban, amit a természet örök törvénye minden létezőre kivétel nélkül alkalmaz, s végre amit megváltoztatni embernek nem áll hatalmában: attól félni valóban balgaság, sőt több: esztelenség!

Ki a haláltól fél, az bizvást lemondhat az élet nyugalmaról, mert annak egyetlen nyugodt órája sincsen; lemondhat az örömről, mert mikor azt épen izlelné, poharába könnyen ürmöt csöppenthet a halál; lemondhat a megelegedésről, mert örökös lelki tusa és rettegés között megelegedett a legnagyobb anyagi jólét mellett sem lehet; lemondhat a boldogságról, le mindenről, mert az ő lelkét szüntelen egy rettenetes gondolat zaklatja, egy könyörtelen dáemon, melynek neve: halál.

Hol az ember, ki a földi kinok ily összegét hordozza keblében? Magától mindent megtagadva: ételt, italt, álmot, örömet, baráti körök és társas összejövetelek élvét — mert szerinte minden lehet a halál szekere — nyomorultan tengeti napjait, s így az élet elvesztésének örökös félelme miatt csoda-e, ha valóban el is veszti azt?

Sokan lettek már egyedül a haláltól való félelemnek áldozataivá. Ismertem egy magános urat, aki ha otthon volt, mindig az ajtó felé tekintgetett, ha vajjon nem ólálkodik-e ott valahol az a rettenetes kaszás? Addig leste, hogy egyszer aztán csak ugyan zörgetett az ajtón, s szóba sem állt vele, hanem hamarosan elvitte. Egy másik ur meg a haláltól való féltében örökösen a hévmérőt lesve, a legcsekélyebb légmérsékleti változásra a legnagyobb lelki szorongatás között váltogatta öltözetét még otthon is. Különösen nagy gondot okozott neki az öltözködés, mikor egy kis sétára volt indulandó.

Ilyenkor többnyire még a küszöbről is visszafordult, hogy megtekintse a hévmérőt az ablak rááján: vajjon nem mutat-e az előszobába érkezéig is némi változást? Sétája közben egyszer olyasvalamit érzett, mintha kissé meghült volna az »ájer«, mely látészólagos tapasztalaton megijedvén, lelkendezve futott haza, s alighogy szobájába ért, lerogyott és meghalt.

Egy öreg ur, ki évei számától ugyan még sokáig élhetett volna, hasonlóképen a haláltól való félelmének lett áldozatává. Felesége halála után, kitől számos éven át elválva élt, annyira erőt vett rajta a félelem, hogy ki sem mert menni a házból, s ezt csakis akkor hagyta el, mikor belőle egy napon akarattja ellenére kivitték. Ágya közelében egy nagy asztalt mindenféle gyilkoló eszközökkel rakott meg, hogy megvédje magát a betolakodó haláltól. Végakaratához képest koporsóját nem volt szabad leszegezni, s a temetés után a nyitva hagyott sírbolt előtt két általa egy-egy arany napidij mellett előre felfogadott ember őrködött három napon át, hogy minden neszre ügyelve, feltámadása esetén legott segítségére léhessenek. Hanem bizony mélyebben elaludt, mint hitte: nem tudott fölébredni.

»Szeresd az életet, és a haláltól ne félj!« Mély jelentésű intés rejlik e szavakban, röviden mutatva ki az irányt, hogy az ember sokáig és sokat élhessen. Aki szív és lélek szerinti örömet, háborítlan csöndes nyugalmat és megelégedést élvezni, tehát igazán élni akar, annak eleve ki kell békülnie a halál gondolatával. Nagyon megesalják magukat, kik a halálról való elmélkedés távöltartásában vélik föltalálhatni a halál félelme elleni orvosságot. Mikor észre sem veszik, a legédesebb öröm és jólét közegette lepi meg őket a rémes gondolat, s annál erősebben megrázza, minál szokatlanabb, rettegettebb az előttük. Szerencsés, aki idejekorán megbarátkozott a halál gondolatával, aki életének bármely mozzanatában elmélkedhetik föltte anélkül, hogy lelkének nyugalma megháborítottatná. Midőn az ember nyugodt szívvvel elmélkedhetik a halálról, bárhol legyen, bármit cselekedjék, az azzal való foglalkozás valóban ártatlan.

Némelyek azonban nem annyira a haláltól félnek, mint inkább a meghalás munkájától. A halál utolsó kinjairól, a léleknek a testtől való erőszakos megválásáról a legkülönneműbb s a legfurcsább fogalmakat alkotják. De ezek minden alapot nélkülöző üres képzelődések. Valóban, még egyetlen ember sem érezte a meghalás munkáját, arról pozitív tudomása nincs. Épen olyan öntudat nélkül, miként az életbe lépünk, lépünk ki a világból. A kezdet és a vég itt ujjolag összefolynak.

Az élettan-tudósok összhangzó véleménye szerint: a meghalás munkájáról az embernek semmi tudomása, semmi pozitív érzése nem lehet. És ez nagyon természetes. Mert meghalni nem egyebet tesz, mint az életerőt teljesen elvesztetni; épen ez az, ami által a lélek testét érzi. Tehát amely arányban az életerő fogy, ugyanabban az arányban az érzőerő s ezzel együtt az öntudat is elvész, és így el nem veszithetjük az életet anélkül, hogy egyszersmind (s talán még előbb, mert erre gyengébb műszerekkel bírunk) az élet érzését is el ne veszítsük. Ezt egyébiránt a tapasztalás is bizonyítja. Mindazok, kik a halál első stádiumát átléptek, de az életre ismét visszahívtak, agyaránt beismerik, hogy ők a meghalás munkájából semmit sem éreztek, már korábban önkívüli állapotba esvén. (Egy magát felakasztott

és újból életre hívott egyén vallomása szerint: a halál állítólagos kinjairól semmi tudomással nem bírt; amint a kötél a nyakára huzódott, azonnal magánkívüli állapotba esett, és nem érzett semmit.)

Ne engedje magát senki elámitatni a vonaglások, hörgések, e látszólagos halálkinok jelenségei által, miket némely haldoklónál lát és tapasztal. Ez a jelenség csupán a nézőnek, nem pedig a haldoklóknak gyötrelmes, mert azok abból mitsem éreznek. Ez épen oda menne ki, mintha a nyavalyatörésben szenvedő szerencsétlenek görcsös rángásaiból, fogcsikorgatásaiból azok benső érzéseire akarnánk következtetést vonni, holott tudva van, hogy már a köveztetre zuhanás fájdalmát sem érzik, a testnek bármilyen súlyával történt legyen is az, mert eszméletüket már az esés közben teljesen elvesztették.

Külön kell tehát választani a haláltól az azzal tévesen összekötött kínos érzések jelenségét, mivel ilyen egyáltalában nem létezik. És e körülmény, melyet kétségbe vonni nem lehet, szerfölött megkönnyíti a halál gondolatával való foglalkozást, főleg azoknál, kik attól annyira félnek, kik rágondolni sem képesek hideg borzadály, rettegés nélkül. De megnyugtató lehet ez azokra nézve is, kik haldokló kedveseiket tulvilágra költözni látják.

E tudat mindenesetre megnyugtató, jótékony. Föltéve azonban, de meg nem engedve, hogy a halál munkája valóban kinokkal volna kapcsolatban, s az öntudat érzés elvesztése nem előzné meg kimulunkat: vajjon tehetnénk-e valamit ez ellen? Maradna-e akkor is más hátra, mint a megnyugvás, mely a magasabb lelkek sajátja?

S habár tagadhatatlan, hogy az emberre, aki két világnak: értelmi és érzéki világnak szabados ura, a teremtésnek tökélye, kissé megalázó amaz örök ítélet: por vagy, porrá kell lenned! — mindazáltal épen tökélye, magasabb fejlettsége hozza magával, hogy az ész világánál benső érzelmének legmélyére szállva, keresse a bölcs megnyugvást!

A békákról.

A csuszó-mászó állatok iránt általában idegenkedéssel viseltetünk, sőt irtózzunk tőlük, mégis legtöbb esetben a béka e szabály alól kivételt képez. Furcsa alakja, különös életmódja, fejlődési menete sajátos példányává teszük őt az állatok országában. A kicsiny, iszapos tócskában ő a nagyszájú szörnyeteg, kérlelhetlen zsarnok, kinek kényétől függ az ottlakók élete; a virágos földön ő a furcsábbnál furcsább ugrásokat tevő bohóc, s magasan, a fák csucsán a zöld színű időjós.

Csak egy rokona részesül általános megvetésben, s ez az ártatlan, kinek sem vétő, gyámoltalan varangy, pedig méltatlanul, mivel nagy hasznot hajt az által, hogy igen sok ártalmas és pusztító férget irt ki. Egész nap alig mer buvhelyéről előjönni, s csak este, mikor csend honol, bujik elő és vizsgálja sorba a növényeket, s a hol gyanus alakokat vesz észre, melyek az éj sötétjét pusztító munkára, rombolásra használják, legszigorubb rögtönítelő-bírósgot gyakorol, s kérlelhetlenül felfalja őket. A tőle idegenkedő ember meg sem gondolja, hogy míg ő az álom édes karjában pihen, e rut állat mennyi ellenségét pusztítja el; meg sem gondolja, hogy nélküle hány

növénye veszne el! Azért nagyon rossz és kegyetlen szokás az, ha a kertekben tartózkodó varangyokat halomra ölik, nem gondolván meg, hogy a kert hasznos munkásait és védőit gyilkolják meg bennök. A tőle való idegenkedést hihetőleg esetlen alakja s azon hiedelem okozhatja, hogy mérges, de e hiedelem nagyon téves. Mit tehet ő szegény arról, hogy az anyatermészet nem ruházta fel szebb alakkal? S ha nyomorult életének védelmezésére bizonyos maró nedvet bocsát, melytől eddig aligha halt még meg valaki, oly nagy vétkül kell ezt neki felróni, hogy azért a halálos ítéletet olvassuk fejére!?

Ezen megvetett és utált állattal a béka határozott rokonságban van, mely rokonság már sokszor veszélybe keverte. Életmódra, szokásra és hajlamaikra megegyeznek egymással, csak hogy a béka nem oly lassu, nem oly nehézkes, és nem ragaszkodik annyira a röghöz, mint rokona, hanem épen ellenkezőleg a megtestesült mozgékonyosság, a személyesített könnyelműség. Szökik és ugrál, s nem törődik azzal, hogy hová és hogyan, ez neki egészen mindegy. Ha az egyik talaj nem alkalmas, az lesz a másik. Ha a föld már nem tetszik, s megunta az ugrálást, a vízbe szökik, uszkál, s a nád és sás között bujkálva kergeti társát; ha pedig ebbe is beleunt, akkor az iszapba buvik, s ha a földön a szép napok elmúltak, a nap sugarainak melege meggyengült, ha a nyár örömei bevégeződtek: akkor, mint a gondtalan világfi, kényelmesen lefekszik és addig alszik, míg a tél bevégi durva munkáját, és a tavasz új életre ébreszti.

Április hó végén, mikor a nap meleg sugarakat bocsát a földre, fölébred téli álmából a kis alvó, s elhagyva puha fekhelyét, kijő, hogy megnézze az egész világot. A vizpart, ennek minden köve és hantja velök van benépesítve; egész kényellemmel nyújtóztatják ki álmofáradt tagjaikat a meleg napfényen; ugrálnak, szökdelnek, a sás és nád között bujkálnak, és örülnek az új életnek.

Természetes, hogy az ily vig, könnyelmű népnek nem tartozik jó tulajdonságai közé a családjáról való gondoskodás, a házi gondban épen nem fájdul meg a feje. Ha már az anyatermészet ily — épen nem dicsérendő — természettel áldotta meg, gondoskodott is az utódoknak ápolásáról, rendelt ezek számára dajkát és ápolót, melyek a víz, nap, és a levegő. Ezek ápolása alatt buvik ki a jövőendő békácska a petéből, mely azonban kezdetben inkább halhoz hasonlít, mert hosszú farka és kopoltyuja van, s folytonosan a vízben tartózkodik. E kicsiny félhalaknak igen vig életök van; farkukkal csapkodnak és eveznek, a napfényen melegek magukat, és a vízi növényeket csipegetik. De napról napra változnak, s egy-egy lépéssel előbbre mennek a kifejlődésben, míg végre lábukat nyernek, a kopoltyukat tüdő váltja fel, a hosszú fark elszárad, s a kicsiny, csinos félhalból a hetyke, vakmerő ugri lesz.

Ezen átváltozás rövid három hó alatt megy végbe, de a növekedés már sokkal hosszabban történik. Így a leveli békának négy, a tavinak pedig öt év szükséges a teljes kifejlődésre, mikor a szerelem örömei és az ének adománya nekik is részül jutnak.

Még egy sajátságos tulajdonságukról kell megemlékeznünk, s ez — mint épen most említettük — éneklésük, ha t. i. ezt annak lehet nevezni. Este, midőn:

»Kél a hold szép kereke,
Ébred a tók gyermeke,
Zeng lakásuk feneke:
Brekeke, brekeke!
Kloax! Tuú!
Kloax, kloax! Tuú, tuú!«

A valódi békaének szépsége fölött, mely rendszeren mintegy jeladásra kezdődik, s az egész nyári éjen át szakadatlanul tart, a vélemények igen elágaznak. Mégis, a ki örül mások örömének, az a boldogságnak ezen egyhangu hymuszában egyetlen hamis hangot sem fog találni. Kevés állat van felruházva azon tulajdonsággal, hogy az egész hosszú éjen át énekelhessen, hogy a homályt egyetlen hosszú dallal ünnepelhesse és dicsőíthesse. Egész szívűig a hús vízben ül a békasereg, és dalol örömről, boldogságáról; ki venné tehát rossz néven ezen ártatlan örömeiket?!

A mint az éjek hűvösebbek lesznek, a hangversenyek is rövidebbekké válnak, míg végre őszi felé egészen elnémulnak az énekesek, és októberben elhagyják a különböző családok nyaraló helyeiket, bokor, fa és part üresek lesznek, mert a tél viharai elől iszapba bujnak, s itt aluszszák át a hideg évszakot.

A rómaiak, mint mindenre, úgy a békák eredetére is találtak mondát. E szerint ugyanis Latona, Apolló és Diana anyja, üldöztetve az emberektől, vidékről vidékre bolyongott. Mindenütt dölyfösen utasíták el, hiába esdekelt táplálékért ártatlan kisdedei részére, kiket magával hordozott, sőt még helyet sem engedtek neki, hová azokat letehesse.

Egykor egészen elcsüggedve a hosszas vándorlásban, épen a déli forró időben ért Lycia határához. Oly szomjuság gyötörte, hogy ajkai megrepedeztek, s lehelete akadozott kiszáradt nyelvén. Ekkor az előtte elterülő völgyben egy csillámló, édes vizű tavat pillantott meg, melynek partján a lyciai pórok fűzvevesszőt vagdaltak. Az istennő örömmel sietett a tó partjához, s szélén letérdelt, hogy markával vizet meritvén gyötrő szomjuságát csillapítsa, de a szívtelen pórok oda rohantak és elüzték őt. Hasztalan könyörgött csak egy ital vizért, hasztalan esdekelt előttük, hogy ha már tőle meg is tagadják, legalább szomjuságtól epedő kisdedeinek adjanak: hiába! minden kérése sikertelen volt. A köszívű emberek nemhogy részvétre gerjedtek volna a szenvedők iránt, de még durva, szitkozódó szavakkal illették őt, sőt arra vetemedtek, hogy a tóba ugráltak, s kezeikkel és lábaikkal fölzavarták az iszapot, hogy így a vizet ihatatlanná tegyék. Az istennő e gonoszság láttára méltó haragra lobbant, s feledvén szomjuságát, jobbát az ég felé emelve így szólt: »Éljetek hát örökké zavaros mocsáraitokban!« — És ime, alig hogy elhangzottak szavai, azonnal beteljesedett, a mit kért. A pórok dühösen kezdtek bukdácsolni a vízben, majd alámerültek, majd pedig felüték fejüket. Hol a vízszínen uszkáltak, hol pedig kiültek a partra, honnét ismét a vízbe szökdeltek. A föl- és lebukdosás közben folytonosan hallaták szitkozódásaikat, míg lassankint összezavarodott hangjok a brekegéshez, vartyogás- és kuruttyoláshoz kezdett hasonlítani. Azután szájuk szélesre huzódott, nyakuk feldagadt, fejük kicsucosodott, és a test többi részével egyenlővé lapult. Hátuk barna vonalakkal czifrázott zöld színű, hasuk pedig fénylő fehérré lett; karjaikat és lábaikat oldalvást feszítették, s emberi alakok helyett békák uszkáltak a zavaros vízben.

A nálunk honos békák között a zöld lombász részesül az ember részéről legtöbb kimelésben és szeretetben. Csinos zöld színű ruhája, furcsa kuruttyolása, és azon téves hiedelem, hogy időt jósló tehetségekkel van felruházva, az emberek kedvenczévé tették őt. Fogságában hamar megszelidül, s annyira hozzászokik az emberhez, hogy minden zsenirozás nélkül kuruttyol üveg-házikójában.

A békának a nemes konyhaművészetben is nem megvetendő szerep jutott. Ki nem hallott volna már a pompás békacombokról, melyek a böjtölők asztalán csiklandozzák az inyt?

A békák a természet háztartásának hasznos munkásai, s épen nem érdemlik meg, hogy gyűlöljük és üldözzük őket. A békák kizárólag férgekkel, rovarokkal, csigákkal, ezernyi rovarfélék álcaival táplálkoznak, melyek az álló vizekben kelnek ki és fejlődnek át, s kártékonyáguk vagy alkalmatlankodásuk miatt néha valóságos csapássá válnak. Gondoljunk csak a szunyogokra és rokonaikra.

Daczára ennek csak a mese tud a békáról szépet mondani. Ebben ő az elátkozott királyfi, kit a királyleány megvált, s kivel az Operencián tul fekvő hazájába megy, mely — hasonlóképp átok alá vetve — a szerelem bűbája által fölmentetik, és soha nem látott s hallott boldogság üti fel tanyáját.

Ne bántsuk tehát őket, az éj dalnokait; hadd énekeljenek, hadd daloljanak örömről s boldogságukról!

Közlemények

kertmivelés és mezőgazdaságról.

Mühle Vilmostól Temesvárott.

Champignon-gomba pinczék, istállók, fészerekben stb. való tenyésztése.

Miután minden élvezhető gomba igen finom, sok pedig egész delikát izzel bír, a jó gombák utáni kereslet mindig igen nagy, nevezetesen a gombák legjobbika, a Champignon után, melynek egyetlen jobb konyhában sem szabadna hiányzania.

A Champignon-ágyak készítése és a tenyésztés nem nehéz, nem is költséges. A Champignon-ágyak azon nagy előnnyel is bírnak, hogy téli időben, mikor friss élvezhető gomba nem létezik, a gombák akkor is nyerhetők és azon nagy megnyugvás, hogy a Champignon-ágyakban sem mérges, sem pedig élvezhetlen gomba nem fordul elő. A saját tenyésztésű gombák ize is sokkal jobb, finomabb mint a vadon nőtt gombáké.

A Champignon-ágyak a következő jónak bizonyult mód szerint készítendőek:

Legjobb igáslovaktól eredő sem nem nagyon apró, sem nem nagyon szalmás trágyát venni, mely hosszabb ideig hevert az istállóban; ezt a szükséglet szerint körülbelül 1½ méter magas, 2 méter széles és hosszú rakásra a szabadban, szépen és egyenletesen összehalmozzuk. Ha a trágya átmelegedik és nagyon meleg lesz, minden harmadik napon meg kell forgatni, hogy mindig a külső rész belül, a belső átmelegedett rész pedig kívül jöjjön, hogy a trágya egyenlően átmelegedjék és egész egyenlőbarna legyen; ezen eljárást 6—8-szor kell ismételtetni, tehát 4—5 heti előkészület szükséges míg a trágya jó lesz a Champignon-ágyak készítésére. Ha

a trágya ily módon már jól át van dolgozva, a telepet melegágy módjára el lehet készíteni; a legjobb az egyenlő meleg, sötét hely pinczében, istállóban stb.

A trágya 80 cm magasan, jó tömötten rakandó; a szélesség és hosszúság a hely után igazodik, de az ágy 3 méter hosszú és 1 méter szélesnél kisebb soha ne legyen, mivel a kicsiny ágyak hamarabb kihűlnek még mielőtt a gombák mutatkoznának. Ha az ágy kész, azt deszkákkal vagy szalmatakaróval stb. kell befedni. Néhány nap múlva, ha a trágya már nem nagyon forró, 15 cm-nyi távolságban egyegy maroknyi Champignon-csirát lehet a trágyába helyezni, azt megint egy kevés trágyával betakarni és jól megnyomni mindaddig, míg az ágy csirákkal teljesen be nem lesz fedve, mikor is újra befedetik deszka vagy szalmatakarókkal. 14 egész 18 nap múlva, ha a csira megfogamzott, az egész ágy fehér fonalakkal át lesz fonva; ha ez nem történének meg, akkor újból még egyszer egy kevés Champignon csirát kell a trágyába tenni; de ha a fehér fonalak láthatók, a deszka stb. takaró eltávolítandó és csak akkor kell a trágyaágyat közönséges kertifölddel körülbelül 6 cm magasságnyra befedni. Ha a föld száraz lesz, meleg eső- vagy folyóvízzel meg kell öntözni és folyton egyenlő nedvesen tartani.

Úgy nedvesség, mint szárazság árthat a Champignon-ágyaknak. További 8—10 hét után a Champignonok gyakran nagy mennyiségben mutatkoznak és ilyen ágy 2, sokszor 3 hónapig is eltart; az ágy lehordása után az egész trágyát el kell távolítani és csak a fehér fonalakkal átfont trágya darabokat hagyjuk meg, melyek ismét az új ágy készítésére használhatók.

Fenti módszer szerint eljárva, helyes kezelés mellett, biztos eredményt várhatunk.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az európai vulkánok. A mikor májusban első ízben tört ki a Pelée, nemsokára jelentették Olaszországból, hogy a Vezuv is háborog. Most, hogy Martinique szigetén újabb katasztrófát okozott a tűzhányó, megint az a hír érkezik Nápolyból, hogy a Vezuv erősen működik, a mi azonban még nem jelent veszedelmet. Egy másik vulkán, a mely Stromboli szigetén van, mint Katániából táviratozzák, szintén működik, miközben sokszor dübörgés hangzik a hegy mélyéből. Újabb nápolyi távirat jelenti: A Vezuv újra nagy tevékenységet fejt ki és kráteréből óriás mennyiségű gázokat lövel ki. A kráter széléhez följutni lehetetlen. A katániai obszervatórium azt jelenti, hogy a Stromboli sziget vulkánja aggasztóan működik; szakadatlan ekszploziók folytonosan megrázkódtatják a levegőt. A kilövelt és visszaeső láva tüzes gyűrűvel veszi körül a hegyet és éjjel messzire kivilágítja a tengerre.

Akasztás a színpadon. Odeszában, mint Pétervárról jelentik, különös baleset történt a minap a színházban. A Karamasov-testvérek című darabot adták s Szmerdjakov szerepét Bolhovszki színész játszotta. A művész az utolsó fölvonásban, a mint szerepe megkívánta, fölakasztotta magát. A hurkot a nyakára tette és a zsámolyt, a melyen állott eltaszította. Bolhovszki arra számított, hogy a függöny gyorsan le fog gördülni, s ő addig kezével

tarthatja magát a kötélén. A függöny azonban véletlenül nagyon lassan gördült le és Bolhovszki, miután egész ereje elhagyta, elbocsátotta a kötelet. A közönség azt hitte, hogy a jelenet a darabhoz tartozik és lelkesen tapsolt, a miközben a művész csaknem megfuladt. Végre néhány néző gyanítani kezdte, hogy baj van és a kulisszák mögé sietett. Csak nagynehezen tudták kiszabadítani a művészt veszedelmes helyzetéből. Ha egy színésznél nem lett volna kés, Bolhovszki okvetlenül megfuladt volna, mert a segítség a végső pillanatban érkezett.

A párisi rablóvilág. Párisban hónapok óta szervezett rablóbandák működnek a nélkül, hogy a rendőrség el tudna velük bánni. A csaknem minden éjjel ismétlődő rablótámadásokról közölt rendőri jelentések valósággal az indián-mesékre emlékeztetnek. Az egyes rablóbandák indián törzsek nevét vették föl s a banda tagjai indián szokás szerint tetoválják testüket. Kóbor leányok is tartoznak a bandákhoz, a kik a kiszemelt áldozatokat hálójukba kerítik és a rablóknak kiszolgáltatják. Ha nem engedelmesskednek, a banda tagjai ökörborból készített korbáccsal verik őket. S mindez Páris középpontjában, a nyílt utcán történik. Néhány tétellel ezelőtt fényes nappal a bulevardon történt hasonló korbácsolás. Ha rendőr közeledik, a csavargók rendszerint nyomtalanul eltűnnek. A tetováláson kívül a párisi rablók a lasszót is importálták az indiánoktól. Éjnek idején egy-egy hazatérő polgárnak vetik a nyakába a hurkot és ha a földön fekszik, odarohan az apahaindián vagy az aczelsziv és kirabolja az áldozatot. Ha az illető ellenáll, a sötétben ólálkodó czimborák végeznek vele, ha meg éppen rendőr is közeledik, rendszeres csata fejlődik közöttük. A rablók ilyenkor barbár módon viselkednek s ismételten megtörtént, hogy ellenfelüknek leharapták az orrát, vagy a fülét. Minthogy a polgárok jól tudják, hogy ha a rablók egyikét kiszolgáltatják a hatóságnak, társaik véres bosszút állanak rajtuk, nem merik őket kiszolgáltatni, a mi a csavargókat hallatlanul vakmerőkké tette. Ha csak néhány rendőr van együtt, nem kerülik ki őket, hanem szembeszállnak a közbiztosság szolgálival. A mi már most e különös állapot okát illeti, első sorban Páris községtanácsa a hibás, a mely oly rosszul világítja a francia főváros utcáit, hogy az üzletek bezárása után csaknem teljes sötétség van. E mellett éjféltán a gyöngye fényt árasztó gázlámpák felét eloltják, ugy hogy a rablók nyugodtan végezhetik munkájukat. Minden párisi házban van házmester, de ez is ugy teljesíti föladatát, hogy csak megkönnyíti a rablók munkáját. A mint a csengettyű megszólal, az álmából fölriadt házmester meghuzza az ágya fölött lógó zsinórt, a melylyel fölnyitja a kaput, a rabló pedig nyugodtan fölsétálhat a lakásokba. A házmestert még arra sem kötelezik, hogy az albérlőket bejelentse. Az ember hónapokig ellakhatik egy kis házban a nélkül, hogy valaki kérdezné a nevét. Hozzájárul ehhez, hogy a francia törvény a lopást csaknem ugy bünteti, mint a rablást s így nem lehet csodálkozni, ha az éhség miatt a bűn útjára tévedt ember inkább a rablókhöz csatlakozik, a helyett, hogy maga lopna. A rablók körében sokkal nagyobb biztosságban érezheti magát, s ha kézrekerül, nem részesül nagyobb büntetésben. Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, ha a párisi rendőrség minden erőfeszítése mellett sem tudta megtisztítani a francia fővárost a rablóbandáktól.

Kalifák nyaralója Arábiában. Karabacek egyetemi tanár olyan fölfedezésről olvasott föl a bécsi tudományos akadémia idei nagygyűlésén, amely az arab művészetnek egy eddig ismeretlen ágát mutatja be. Előadása szerint az arábiai nagy sivatag szélén föltalált Amra várban félig nyaraló, félig vadaskastély rendeltelésű, pazar pompával berendezett épületet ismertek föl, a minőket az egykoru írók több helyütt leirtak, de közülök eddig csak ezt az egyet ismerjük. A fölfedezés dicsősége Musil olműtzi papot illeti, aki Jéruzsálemben tanulmányuton lévén, figyelmét a Palesztinától délre fekvő hatalmas területre fordította és ott számos helyen kutatott. 1898-ban találta meg négy hónapi vándorlás után az arab forrásokból ismert Kosseir Amrát, de az ellenséges bennszülöttek miatt csak két évvel később sikerült azt alaposan megvizsgálnia. Ez alkalommal nagy sorozat fényképfővételt készített az épületről, amelyek nyilvánosságra kerülvén, Mielich bécsi festő csatlakozott a fiatal tudóshoz, kivel már most egy harmadik expedició folyamán tömördek nélkülözés és küzdelem után pontos és kimerítő fölvételeket készítettek a kastélyról. A talált fölírások szerint a 862-ben trónra lépett Ahmed kalifa, a hires Harun al Raschid nagybátyja építtette ezt a kastélyt, nyaralónak, vadász- és fürdőpalotának. Az eléggé terjedelmes épületnek főleg belső része gazdag. A padlót részben mozaik, részben csiszolt márvány borítja. Ugyanilyen burkolatot kapott a falak alsó része, míg a felsőt gyönyörű tempera-festmények borítják. Ezek a művek a legkiválóbb görög remekekre emlékeztetnek, csak erősen naturalista fölfogásuk árulja el bizanci eredetüket. Targyuk a női akt különböző ábrázolása, nagyobbára allegorikus kompozíció keretében. Egy ciklus a vadászatot, egy másik az évszakokat mutatja be.

A villám. Az országos meteorológiai intézet statisztikát adott ki, hogy az 1902. év első felében hány embert és jószágot sujtott agyon a villám és hány házat, templomot perzselt föl a felhők haragos tüze. Bizony ez szomorú kimutatás, mert özvegyek és árvák gyásza és a koldusbot keserősége rejlik mögötte s mert azt bizonyítja, hogy a természet főséges erejét nem lehet büntetlenül járomba hajtani. A mi áldás, az lehet csapás is. A felhő termékeny esőt zudit a szomszjas földre, de egyuttal halálthozó tüzet is. Életet termel és életet követel. Világít, kocsit hajt, munkáló gépet forgat, ha belekényszerítik a vékony drótbá, de ha szabadon cikázhatik, gyujt, rombol és öl. A leggyöngébb gyermek is könnyű szerrel igazgatja, ha fogolylyá tették a drót-ketreczben, de ezermillió ember sem bír vele, ha a barna felhők tornyosuló hegyeiben fészkel. Egyetlen fegyver ellene a villámhárító, a melyet a nagy Franklin már százötven évvel ezelőtt föltalált. A hosszú idő óta jobb fegyvert nem kovácsoltak, a villám ellen s hogy mennyire gyöngye ez a védőeszköz, bizonyítja az imént megjelent statisztika. A hol föltűzik, nincs baj, de tíz lépéssel odább már véget ér a bűvös kör. Villámhárító-erdővel nem lehet beültetni az országot. A villámcsapás megszüntetése megmarad a jövő századok problémájának, de a mig megoldják, még tengersok áldozata lesz. — Magdeburgból táviratozzák, hogy az ottendorfi iskolában belecsapott a minap a villám és agyonsujtott kilencz gyermeket.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A varázsgyűrű.

(Regény.)

— Sz. E. után T. V. —

(Folyt.)

És tényleg nem is volt. Ezentul minden tettében bizonyos őszinteség nyilvánult, mely engem nemcsak mulattatott, hanem meg is kedveltette ezt az embert.

Mindentudásom hire annyira elterjedt mindenfelé, hogy valóságos tekintély lettem és a környékbeli nép babonás félelemmel nézett reám. Minden reggel néhány órát a számadásoknak szenteltem, a mellett elég időm maradt, hogy a körülöttem levő földmivelő nép életét és szokásait tanulmányozzam. Sokszor elundorodtam a tapasztaltak felett. De legalább módomban volt sok esetben a szükségét elhárítani, a nehéz munkán könnyíteni, sok szenvedést eloszlatni és számtalan nehéz körülményeken enyhíteni.

A szegény nép javára rendszeresített változásokért azonban, melyeknek betartására szigoruan ügyeltem, gyűlöletet arattam. Legjobban fellázította őket ellenem, hogy a gyermeknapszámot beszüntettem, daczára annak, hogy ennek ellenében az apák napszámjait ugyanannyival emeltem. Bármiképp intézkedtem javukra, bizalmukat nem tudtam megnyerni.

Londonba kellett mennem. Ferres már visszavért és nagy lakást bérelt számomra. Sok mindenfélét írt nekem, de távollétének okát elhallgatta. Mielőtt elutaztam volna, felkerestem öreg lelkésemet, akire egyik-másik intézkedésem végrehajtását akartam bizni. Oda érve lelkiismeretesen előadtam neki terveimet és felkértem, hogy legyen segítségemre távollétem ideje alatt.

— Szivesen, Mr. Neville, — felelte — örülni fogok, ha részem lehet az ön nemes művében, mert, fájdalom, égető szükség van itt arra. A nép nyomorusága igen nagy.

— Sajnos, de nehéz rajtuk segíteni. Tudja-e Mr. Fordyce, milyen eredményt értem el? Azt a pénzt például, amit ön két nappal ezelőtt egyik kunyhóban hagyott annak a szegény vén asszonynak ételre, a tulajdon fia eldorbézolta a kocsmában.

A szelid ember felszökött helyéről.

— Köszönöm értesítését, majd utána nézek a dolognak.

— Felesleges, én már megtettem. A beteg asszony megkapja, amire szüksége van és a fia most látszólag eleget tesz fiui kötelességének, legalább addig, míg engemet utjában talál.

— Ah! — szólt a lelkész helyére ülve — félnek öntől. De mondja meg nekem, mivel félemlítette meg ezeket az embereket?

— Mivel, — feleltem zavartan — ki tudná azt megmondani? Talán azért félnek tőlem, mert átlátok rajtuk és ennek nagyon örülök. Másképen nem tudtam volna rájuk befolyást gyakorolni.

— Csakhogy az ilyen befolyás nem áldáshozó.

— E felett sokat lehetne érvelni anélkül, hogy meggyőzhetnék egymást. Hisz minden emberi cselekedetnek legfőbb rugója a félelem. Nem-e a félelem készíti a szegényt tiszteletre a gazdag iránt?

Nem-e kelt félelmet a halál bizonytalansága, melyért az ember azután a vallásban keres vigasztalást? A félelem riasztja vissza az inséggel küzdő csavargót a bűntény elkövetésétől.

— Nem akarok e felett vitatkozni, de az én módszerem mégis üdvösebb az ön szomorú bölcselkedésénél.

— És miben rejlik az?

— A szeretetben. Ha Isten a világot csupán félelem által kormányozná, akkor ördög volna és az ember sem lehetne más nálánál, mert minden befolyását arra építené ő is.

A lelkész szavai megdöbbenettek. Nem is folytattam tovább ezt a beszélgetést, hanem készüldtem. Az öreg ember megfogta kezemet és merően szemembe nézett.

— Én bizom önben — mondá — és remélek önért. Menjen és fogadja el a szelidebb tanácsokat azoktól, akiket szeret és akik önt szeretik.

— Mire újra találkozunk, az élet meg fog győzni arról, vajjon kinek nézetei voltak a helyesek.

— Jó, de akkor el kell jönnie hozzám és visszavonni mindazt, amit most mondott. Isten önnel, Mr. Neville!

Miért is nem fogadtam el ennek az öreg, tapasztalt embernek tanácsát?! Mi tette ily rideggé természetemet és keserít el engemet minduntalan? Tán csak nem ennek a varázsgyűrűnek a hatalma! Szinte kísértetbe jöttem, hogy vízbe dobjam gyűrűmet. Amint haza felé mentem, megpillantottam inasomat, amint a fák között ólálkodott. Hirtelen megfordítottam gyűrűmet és utána mentem, hogy tanuja legyek házvezetőnőm csinos unokahúgával való találkozásának. De az inas annyira heves szerelmesnek bizonyult, hogy ismét láthatóvá tettem magamat és szétugrasztottam a szerelmes párt. A síró leányt beküldtem nagynénjéhez, inasomnak pedig olyan leczkét adtam, hogy jó darabig el nem felejtí.

II.

Jól esett, hogy végre elhagytam a sok csalódás színhelyét, ahol csak a félelem tartotta fenn tekintélyemet és hatalmamot, de ahol egyetlen szerető szívre nem találtam. Midőn Londonba értem, nagyon megörültem. Itt legalább el fogom felejtetni az átélt kellemetlenségeket és kedélyem is valamennyire fel fog vidulni ismét. Annak különösen örültem, hogy Gastont viszontlátom. Midőn új lakásomra értem, már ott találtam őt. Együtt ebédeltünk és az egész napot úgy töltöttük el, mint régi jóbarátok. Beszélgetésünk annyira bizalmas volt, hogy még azt is megvallottam Gastonnak, hogy szerelmes vagyok.

Kinevetett.

— Különben — mondá — én mindezt előre láttam. Caroline rendkívül szép leány és minden tekintetben hozzád illő feleség, habár a mi ledéőbb társadalmunk nem igen kedveli. No de most már valld be, hogy volt egy kis igazam, midőn el akartalak szakítani Mrs. Traverstől. Veszedelmes kis szíren ez az asszonyka és noha elég akaraterőt tetelezek fel benned, hogy ellentállasz kaczerkodásának, de sok férfit ismertem már, aki ilyeneknél

hajótörést szenvedett. Ha ez az asszony hatalmába kerít, soha sem fogod Carolinet elvenni. Most pedig beszélj valamit a te jószágigazgatódról.

Óvatosan elmeséltem neki Watson cselszövéseit és a megoldást; de semmit sem árultam el varázsgyűrűmről és úgy meséltem a dolgot, hogy Philips ügyessége által jutottam a kellő bizonyítékokhoz. Az tetszett is neki, hogy az egyik tolvajt a másikkal fogtam meg.

— Brávo, Ferencz, soha sem hittem volna hogy ennyire ügyes vagy!

Amit Gaston közölt velem, az mind inkább üzletszerű dolog volt. Keveset értettem hozzá és csak azt vettem ki beszédeiből, hogy vállalataiban óriási vagyont lehet nyerni, de sok pénz is kell hozzá. Megígértem hozzájárulásomat és a szükséges összegek előlegezését. Késő éjjel volt már, midőn elváltunk egymástól.

Másnap, amint Park Lanebe indultam, közvetlen előttem egy kocsi állott meg, melyből a bájos Mrs. Travers hajolt ki és magához intett.

— Hát így állunk, — kezdte szemrehányólag — ön nemcsak hogy ígéretét nem váltja be, hanem még akkor is el akar kerülni, mikor véletlenül találkozunk.

— Bocsásson meg, — mentegetődztem — de nem láttam önt, Mrs. Travers.

— Államügyek vagy pedig szívbeli ügyek foglalják le annyira idejét? Úljön be hozzám és kísérjen el, Ferencz. Két üzletben van dolgom, onnan azután haza kocsizunk reggelizni. Utközben mulattathat és türelmet is kell tanusítania, míg a csipkét válogatni fogom, de azután meg is jutalmazom kitünő reggelivel és egy bizalmas együttléttel. Tán csak elég lesz ennyi — mondá bájosan mosolyogva. — Tudja-e, hogy ön nagyon titokzatos egyéniség? Mindenki hallott valamit az ön regényes magányosságából és kíváncsi, hogy mit is művelhet ön otthon egyedül!

— Nagyon megtisztelő reám nézve, hogy jelentéktelen egyéniséggel foglalkoznak.

— Legkevésbé sem. A világ kíváncsisága soha sem ered jóindulatból; de mikor egy előkelő fiatal ember a világba lép és a legjobb házak ajtai kitarulnak előtte és az anyák sóvárogva várják, falusi magányába eltemeti magát, akkor már csak megengedi, hogy az érdeklődő kíváncsiság ennek a különös viseletnek okait fürkészi. A férfiak azt híresztelték, hogy egy pásztorleányt vett feleségül, a leányok és asszonyok véleménye pedig szokás szerint megoszlik. Én pedig szeretném tudni a valót!

Nagyon keveset mondtam el neki és abból is a legunalmasabbat.

— Hallja Ferencz, engem egészen kiábrándított. Mindenesetre nagyon szép dolog, hogy ön gazdagságát rendben tartja, de ha csak ezt fogja tenni, akkor az emberek nemsokára teljesen meg fognak feledkezni önről. Én azonban nem fogok bizalmával visszaélni, habár sokkal regényesebb vallomást vártam öntől. Azt gondoltam, hogy Carolina után busul. De ha nem igaz, annál jobb önre nézve, mert úgy is elkésett.

— Miért késtem el? Mit akar ezzel mondani?

— Egyszerűen azt, hogy férjhez megy Sir Trevor Digbyhez.

— Az lehetetlenség!

— Pedig való. A korkülönbség nem határoz semmit. Digby meglehetősen konzervált alak és családjában mind hosszú életűek. Most, hogy nagybátyjának halála folytán dúsgazdag lett, egyszerre feleség után is vágyódik. Ön is jobban teszi, ha még vagy tíz évet várni fog a nősüléssel.

— Én valószínűleg soha sem fogok megnősülni — válaszoltam komolyan, mert ez a váratlan hír nagyon elszomorított.

— Valószínűleg?! — nevetett Mrs. Travers. — És milyen lemondással mondja ezt! Hát csak ugyan szerelmes? Az én sejtelmem tehát alapos volt mégis!

Tőlem telhetőleg kitértem Mrs. Travers faggatásai elől és amennyire lehetett, vigszágot erőszakoltam magamra. Nagyon örültem, amikor végre eltávozhattam.

Mit tehettem már most? Nem mertem kérdezősködni, hogy mi igaz ebből a hírből, pedig a valóságot mégis csak meg kellett tudnom. De hogyan? Azt nem tehettem, hogy megkérjem a leányt, ha már tudom, hogy másnak a jegyese. Pedig ez lett volna a legegyszerűbb mód. Önkénytelenül a Park Lane felé irányítottam lépéseimet és nemsokára a palota előtt állottam, hol rövidesen megtudhattam mindent.

A grófné otthon volt ugyan, de midőn beléptem, Carolin fogadott. Nekem úgy jött elő, mintha örülne látogatásomnak.

— Azt hittem, hogy örökre eltemetkezett Neville-Courtba — kezdé.

— Magam is hosszúnak találtam az időt, melyet ott töltöttem, — feleltem — de sok elintézni való ügyeim voltak, amelyek otlételemet követelték.

— Tehát igazán nem jöhetett!?

— Most is csak a meglepetés hozott ide és az, hogy szerencsét kívánjak önnek, lady Caroline.

— Mihez? Az tán csak nem szerencse, ha egy koros egyén gyöngeségeit és szeszélyeit tűröm?

— Hát nem-e szép az a nagy vagyon és a jövőre való kilátás? — feleltem keserűen.

— Ön számítással, anyagi érdek hajhászásával vádol engemet? Mit vétettem önnek, hogy ezt feltételezi rólam?!

— Nem volt szándékom sérteni; de magam vagyok a sértett és boldogtalan. Mondja meg nekem, mi vihette önt arra, hogy ifju életét feláldozza, amint maga mondta, egy vén ember szeszélyeinek?

Carolina méltatlankodva tekintett reám, de mielőtt szólhatott volna, kinyílt az ajtó és a grófné lépett be.

— Valahára ön is itt van! — kezdé szertartásos hangon. — Mi nem tekintjük önt idegennek, tehát nem is fogja rossz néven venni, ha most eltávozunk, mert néhány látogatást kell tennünk. De ugy-e bár velünk ebédel este? Nem?! Máshová hivatalos? No de lady Desmond bálján találkozunk, nemde?

— Nem ismerem lady Desmondot — feleltem röviden.

— Ah, el is felejtettem, hogy csak most jött

a fővárosba. No majd még idejekorán megkapja a meghívót.

— Ha tehetem, ott leszek — válaszoltam és elbucsuztam.

Haza mentem és szobáimba zárkóztam. Tudtam én azt, hogy ez a látogatás legszebb reményeimmet semmivé tette!

(Folyt. köv.)

Hogyan lettem én gyilkos.

— A »Kitartás« eredeti tárczája. —

Írta: Petráss István.

Hát bizony, ez nagyon szomorú történet, és ami fő benne, hogy igaz.

Mielőtt azonban a tulajdonképeni történetre áttérnék, a gyöngébbek kedvéért (ilyenek pedig sokan lesznek) meg kell magyaráznom, hogy mit jelent ez a két szó: »Kosiczki ptacskar«. Kosice = Kassa, ptacskar = madarász, tehát Kosiczki ptacskar = kassai madarász. Ha két urat bemutatnak egymásnak, kik közül az egyik Kassáról való, akkor a másik mindjárt rámondja: »Ahá! Kosiczki ptacskar«. Ezért a megkülönböztetésért a kassaiak egyáltalán nem apprehendálnak, mert ami igaz, az igaz: Kassán annyi kanári madarat tenyésztenek, hogy akár egész Magyarországot elláthatnák vele, és ez a kedvtelés — mondhatnám szenvedély — képezi az összekötő kapesot a különféle társadalmi rétegek között. Te például Kassára kerülsz, első vizitet teszel egy uri családnál. Az egész család együtt van és hárman is beszélnek egyszerre hozzád, mint ez már vidéken szokás. Egyszerre azonban, mint egy varázsütésre, mindnyájan elhallgatnak. Te csodálkozva nézel magad körül és nem tudod mire vélni a dolgot. Oh, te szegény ember, mennyire hátra vagy még a felsőmagyarországi civilizációban. Persze, te nem látod azokat az örömtől sugárzó arczokat, hanem a pauza alatt valószínűleg azon gondolkodol, hogy ha a két házi kisasszony közül valamelyiket elvenned *muszájna*, melyiket vennéd el. Szóval, nem tudod mire vélni ezt a hirtelen beállott csendet. Megmondom. Azok az örömtől sugárzó arczok, azok a rád szegzett tekintetek mind azt kérdezik tőled: hát nem hallod, hisz a professzor énekel! Nem hallod, mily remekül trillázik először alulról felfelé... gululululu... ott kitart... gulululu... aztán megint lefelé... gululululu. Ezt te mind nem hallod, hanem egy tekintetben már veszítettél a család előtt: nincs fogékonyságod a kanári madár gyönyörű éneke iránt. Hiába, ehhez érteni kell...

Apropos, professzor. Az arra való, hogy a többi tanítsa énekelni. Mert erősen tévedsz, ha azt hiszed, hogy a kanári madár mind egyformán énekel. Az éppen úgy ki van téve a divatnak, mint pl. nálunk a kalapnak formája. Jelenleg az úgynevezett *roller*-nóta van divatban, de hát ehhez érteni kell...

Tehát, ha már egy-két évig Kassán vagy, két dolgot biztosan elsajátítasz, akár akarod, akár nem. Először is megtanulsz tótul. A tót nyelv, barátom, úgy ragad, mint a bogács a ruhához. Az angolt, francziát, olaszt, megfelelő gyakorlat híján hamar elfelejted, de a tótot, azt soha! Tudom magamról. Másodszor »ptacskar« lesz belőled, ezt el nem kerülheted; tudom magamról.

Most jön a történet.

Megtanultam tótul és a madarászat valóságos szenvedélyem lett. Tartottam kanári madarat vagy 40 darabot, fogdostam a stigliczeket, kenderikéket, gimpliket, fülemület, veresbegyet stb. mindenütt, ahol lehetett. Minden szabad időmet ennek a passzióknak szenteltem. Legnagyobb szórakozásom volt, ha kimentem a berekbe, kinéztem, hogy a madarak mely tájon járnak vizet inni, ott leraktam a lépvesszőket, aztán lestem, mikor úgrik egy rá. Diadallal vittem haza a megfogott czinkét vagy pintyökét.

Ebben a privát minőségemben megismerkedtem egy Szudik nevű kollégával. Nyáron kőműves volt, télen kalitkákat készített (ptacskarok közt nincsen rangkülönbség) Olyan eszkimó alak volt, torzonborz körszakállal és bizalmatlanul pislogó szemekkel.

Hát egy napon Szudik elhozta a kalitkákat, melyeket nála rendeltem. Hallgatta az én hollandi röllert kanári madaram énekét és annyira megtetszett neki, hogy rögtön három him kanári madarat ajánlott fel az övéből cserébe (pérez ritkán szerepel ptacskarok közt), melyeket már ismertem s melyek szintén jó énekesek voltak. De én nem adtam oda, mert ismertem madaram értékét: a kanári madarak ideálja volt.

Ez időtájt tél volt, nagy hó és 20 fok hideg. Szudik látogatása után néhány nap mulva dideregve megyek reggel a hivatalba, midőn a piacon keresztül menve, megpillantottam Szudikot, amint térdig érő botosokban kalitkáit árulja. Lábai ki sem látszottak a hóból.

— Aztán nem fázik ebben a nagy hidegben — kérdelem tőle.

— Ugy érzem magam, mintha dunyhák közt volnék — válaszolt ő.

Irigykedve tekintettem erre az emberre, aki órákig tud állni térdig érő hóban, míg az én lábaim menés közben is majd elfagytak.

A sors pedig úgy akarta, hogy Szudik másnap ismét meglátogatott.

— Újabb ajánlatot teszek — mondá — és három kanári madaramon kívül ezt a szép kiszivott tajtékpipát adom ráadásul, ha ideadja a hollandit.

— Mondtam már, hogy ezuttal egyáltalán nem cserélek. De aztán egy gondolattól megkapatva, hozzá teszem: csupán egy feltétel alatt.

— A cso je to — kérdi ő.

— Ha a tajtékpipa helyett ráadásul ideadja a *botosait*.

Szavaim láthatólag megijesztették. Láttam, hogy nagy dolgot kívánok tőle. Gondolkozott, azaz csak hogy akart, mert eközben az én hollandi madaram oly remekül kezdett trillázni, hogy Szudik hirtelen elhatározással fordult felém.

— Jól van, áll a csere. Egy óra mulva hozom a madarakat és a botosokat.

A csere megtörtént és én vigan lejtettem ujjonnan szerzett botosaimban.

Valami két hét mulva szükségem volt egy kalitkára és ez okból felkerestem Szudikot. Ott lakott a Szt. Flórián mellett, a külvárosban.

— Itthon van Szudik ur? — kérdelem a pitvarban levő feleségétől, akinek kisírt szemei és sápadt arca azonnal feltűntek nekem.

— Igen, ő már *otthon* van, — válaszolá siránkozva — ahonnan nem jó vissza többé.

— Meghalt? — kérdém megdöbbenve.

— Meg; már három napja, hogy eltemettük, a piacon *megfáztak a lábai*.

Lelki furdalásoktól gyötörve szaladtam haza. Három napig nem tudtam aludni. Képzeletemben szegény Szudik jelent meg előttem, amint bánatos szemével mintegy azt látszott mondani nekem: látod, látod, te vagy halálom oka, miért csaltad el botosaimat.

Igy lett az én kapzsiságom oka egy ártatlan ember halálának, hanem a tanulságot magamra nézve levontam és az Uristennek X-ik parancsolatját így módosítottam: »Felebarátodnak se feleségét, se ökrét, se szamarát, se *csizmáját*, se egyéb-nemű jószágát meg ne kívánd.«

A kék harisnya.

Egyik francia királynak — a nevét valami rosszakaratu pókháló elfödte előlünk — egész sereg kegyencznője volt udvaránál, a mi különben a francia királyok egész bevett szokása volt.

Aztán volt egy kedvence, valami poéta ember; a szép Abellinó, ki azért kapta ezt a hízogó nevet, mivel az igazat megvallva nagyon csinos legény volt.

A király olyan nagyon szerette a szép Abellinót, hogy annak mindig mellette kellett lenni, s ha nem volt ott, ő felsége bizonyosan nagyon rosszul érezte magát.

No az már egészen természetes, hogy a szép Abellinótól sokan irigyelték úgy titokban a király kegyét.

Hanem senki sem irigyelte úgy, mint X. vicomte.

Történt pedig egy nap, mikor a király éppen sétalovaglásra akart menni, hogy a szép Abellinót nem találta sehol.

Kissé bosszankodott ezen a hanyagságon, s odaszólt X. vicomtenak, ki mindig körölte settenkedett:

»Menjen csak kedves vicomte, nézze meg azt a rossz embert a szobájában, talán bizony még föl sem kelt.«

A vicomte löhalálában rohant a szép Abellinóhoz, s egyenesen be akart rontani.

Hanem az ajtó zárva volt

A vicomte kétszer-háromszor kopogtatott, de semmi választ sem kapott.

Már épen távozni akart abban a hitben, hogy a szép Abellinó nincs otthon, mikor egyszerre úgy tetszett neki, mintha valami suttogásfélét hallott volna onnan belülről.

Most már nem tagadhatta meg magától azt az élvezetet, hogy be ne kukucskáljon a kulcslyukon.

Hisz a kulcslyukon keresztül néha oly érdekes titkoknak jöhetni nyomára!

A kulcslyukon keresztül látta a vicomte, hogy a szép Abellinó otthon van, még pedig nem egyedül, »valaki« van nála.

A »valakinek« arcát a vicomte nem láthatta; de látta picziny lábait, s az azon megfeszülő kék selyem harisnyát.

Különben ennyi is elég volt.

Sietett vissza a királyhoz.

»Felség, Abellinó csakugyan szobájában van.«

»Ugy-e hogy aludt még?«

»Nem — viszonzá a vicomte titokteljes arczczal — de »valaki« van nála. A kulcslyukon keresztül láttam.«

»Ugy? — Valaki? Az már más« — felelt ő felsége mosolyogva, s most már megbocsáthatónak tartá, hogy a szép Abellinó nem jelent meg.

»S ki az a — »valaki?«

»Azt nem tudom felség.«

»Maga ügyetlen.«

»Nem annyira, mint felséged gondolja. Annyit tudok, hogy kék selyem harisnyát visel, s ez azt hiszem elég.«

Ő felsége gondolkozott.

»Kék selyem harisnya? — Ki visel az udvarhölgyek közül kék selyem harisnyát?«

Aztán egyszerre egy gondolattól megkapatva fordult a vicomtehoz:

»Holnap udvari vadászat lesz. Valamennyi udvarhölgynek jelen kell lenni.«

A vicomte meghajolt.

*

Másnap kora reggel már a vadászparipák ott tomboltak az udvaron.

A vadászok és vadászók tarka csoportokban hemzsegték, mikor ő felsége megjelent.

Ő felsége ezen a napon rendkívül udvarias volt. Sajátkezüleg illeszté minden udvarhölgy lábacs-káját a kengyelbe.

És azonközben nagy érdeklődve szemlélte a — harisnyákat.

Látott már mindenféle színt, csak az a bizonyos kék selyem harisnya nem akart jönni.

Egyszer aztán azt is meglátta.

És a mint meglátta, nagyon elkomorult ő felsége arca.

Ez a hölgy volt az ő — hogy egy kis szószaporitással éljünk — legkedvencebb kedvence.

A vicomte aztán sietett megvigasztalni.

»Nem ez az felség. Ennek égszín-kék selyem harisnyája van, azé lazur-kék volt.«

A király keble egy négymázsa ötven fontos tehertől szabadult meg.

Tovább segítette a nyeregbe a hölgyeket.

A lazur-kék harisnya nem akart mutatkozni.

Még csak egyetlen hölgy volt hátra, s mikor az a nyeregbe pattant, ruhája föllebbent kissé, s szembetűnt az olyan nehezen várt kék selyem harisnya.

A vicomte mohó örömmel sugta:

»Ez az felség. — ez az. Bizonyosan tudom. Ugyanaz a finom szabásu lábacska, ugyanaz a megfeszülő lazurkék harisnya.«

A király a vicomtehoz fordult, s valami nagyon szánakozó mosolylyal mondá:

»Szegény vicomte!«

A vicomtenak csak most jutott eszébe a hölgy arczára tekinteni, s a mint rátekinett, kevésbe mult, hogy hanyatt nem vágódott.

Az bizony az ő tulajdon kedves felesége volt.

Szegény vicomte!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Régi előfizető. Négy középiskola sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány már maga is képesít minden altiszti állásra, tehát nem kell altiszti vizsgát tennie. Ahhoz senkinek semmi köze, hogy magánuton vagy másképszerűen meg magának a fenti képesítést.

Liszek Ferencz urnak. Az esperest »nagyságos« urnak szokták czimezni. — »Rendelkezésre bocsájtandók« helyesebb mint a másik kifejezés.

Mezőfalvy György, H.-M.-Vásárhely, 6 korona 40 fillért; *Moldoványi Ferencz, Kiszács,* 6 korona 60 fillért; *Kertész Albert, Felső-Galla,* 6 korona 70 fillért; *Szücs Sándor, T.-Szt.-András,* 6 korona 80 fillért; *Csáky István, Arad,* 7 korona 35 fillért; *Várady Gocsaltovszky Samu, Bánréve,* 7 korona 40 fillért; *Mattyasovszky Gyula, Magyarország,* 9 korona 70 fillért; *Magyar Mihály, Kisvárdá,* 10 korona 20 fillért; *Keszi János, Jólész,* 10 korona 20 fillért; *Kertész Márton, Piski,* 10 korona 80 fillért; *Rácz Ferencz, Kiszács,* 13 korona 10 fillért; *Zsebők István, Acs,* 10 korona 10 fillért; *Vécsei Frigyes, Budapest,* 16 korona 46 fillért; *Ehrlich József, Déva,* 29 korona 20 fillért; *Egyházy János, Esztergom,* 31 koronát; *Gyalay Gábor, Tószeg,* 34 koronát; *Vécsei Vilmos, Budapest,* 36 korona 3 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Gálffy László, Kassa,* május és június hónapokra; *Listár János, R.-Csaba,* június és július hónapokra; *Balogh János, B.-Szt.-György,* július hónap, főlöslég 2 korona 80 fillér; *Mozsik Béla, Budapest,* augusztus hónap; *Huszár Sándor, Nagy-Becskerek,* július, augusztus és szeptember hónapokra; *Weisz Vilmos, Zágráb,* szeptember hónap; *Veres Ádám, Budapest,* szeptember hónap, főlöslég 3 korona; *Jaskó György, S.-Tarján,* július, augusztus, szeptember és október hónapokra; *Kiss István, Péczel,* augusztus, szeptember és október hónapokra; *Wieszczyk Henrik, Zólyom,* szeptember és október hónapokra; *Horváth István, Szolnok,* szeptember és október hónapokra; *Tormássy Ferencz, Kaposvár,* szeptember és október hónapokra; *Rentka István, Budapest,* szeptember és október hónapokra; *Aradi Ferencz, Ujpest,* október hónap; *Mohári Imre, Ujpest,* október hónap; *Szász Zsófia, Gőr,* október hónap; *Klucsik János, Zólyom,* október hónap; *özv. Krajcz Jánosné, Kövi,* október hónap; *Görög Mihály, Körösmező,* október hónap; *Vadnal Lajos, Királyháza,* október hónap; *Iván György, Budapest,* október hónap; *Gál Dénes, A.-Gyeres,* október hónap; *Kancz Ferencz, N.-Dömölk,* október hónap; *Havasi Mihály, Nagy-Szeben,* október hónap; *Pataki Ödön, Hatvan,* október hónap; *Eigner Józsefné, Budapest,* október hónap; *Miskovics János, Zelihava,* október hónap; *Razga János, Budapest,* október hónap; *Matula Mária, Mező-Telegd,* október hónap, főlöslég 2 korona; *Dobó József, Szeged,* október hónap; *Tolmáts István, Budapest,* október hónap; *Deutsch Ármín, Fogaras,* október hónap; *Simon Ede Dániel, Perjámos,* október hónap; *Perényi János, Temesvár,* október hónap; *Mlinárics János, Pancsova,* szeptember, október és november hónapokra; *Józsa Bertalanné, Budapest,* október és november hónapokra; *Bujni János, Melsicz,* október és november hónapokra; *Beszédits Sándor, Hatvan,* október és november hónapokra; *Csonka Imre, Szeged,* október és november hónapokra; *Eder Károly, Felső-Szrnye,* október és november hónapokra; *Horváth Pál, S.-A.-Ujhely,* október és november hónapokra; *Géruusz József, B.-Keresztur,* október és november hónapokra; *Patay Vincze, Kula,* október és november hónapokra; *Tresz Lajos, K.-Féiegyháza,* október és november hónapokra; *Palosi József, Vinkovce,* október és november hónapokra; *Id. Munkácsi Pál, Mezőtur,* október és november hónapokra; *Huszár Mátyás,*

Nyitra, október és november hónapokra; *Kiss József, Novska,* november hónap; *Török István, Piski,* november hónap; *Wittine György, Péczel,* október, november és december hónapokra; *Lendvai Mihály, Hadház,* november és december hónapokra; *Hegedüs József, Szolnok,* november és december hónapokra; *Nagy László, Soborsin,* november és december hónapokra; *Puskás József, S.-Szobb,* november és december hónapokra; *Dörögdy László, Czece,* november és december hónapokra; *Gergely János, Losoncz,* december hónap; *Halmi Sándor, Zágráb,* november, december és január hónapokra; *Werner Dániel, Zágráb,* november, december és január hónapokra; *Czirkovits István, Zágráb,* november, december és január hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: Turtsányi Vilmos.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50

legjutányosabban beszerezhető legjobb találmányú sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint müláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti címre ügyelni tessék.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében. Az iskola br. Dániel Ernőné, az ország egyik legkiválóbb mánásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örökdi az oktatás helyes iránya felett.

Igazgató: Szécskay István, vezető: Balázs Sándorné, kézimunka-tanító: Koncz Ida.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számtan.

V. Mértan.

Irta: KERTÉSZ ÁRMÍN.

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőné! Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

Kitartás tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk utján 1 koron 60 fillér kedvezményes árban.

Buschmann F. könyvnyomdája, Budapest (Harisch-Bazár).